

II Congrés de Serveis Socials

Barcelona, 9 i 10 de novembre 2016

Second Congress of Social Services

Teresa Aragonès Viñes¹

Violències en els escenaris actuals

Els passats 9 i 10 de novembre es va celebrar a Barcelona, al Centre Cívic de les Cotxeres de Sants, el II Congrés de Serveis Socials, organitzat aquesta vegada pel Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya amb la col·laboració del Col·legi Oficial de Treball Social, el d'Educadors Socials i el de Pedagogs.

El tema que es va proposar treballar al Congrés va ser el de les violències en els escenaris actuals. Les intervencions dels ponents van ser la base sobre la que reflexionar entorn de l'ampli ventall de violències que es fan presents dia a dia en la tasca dels professionals dels Serveis Socials: Situacions que afecten greument a les relacions familiars, les paterno-filials i les de parella de les que l'exponent més dramàtic és encara l'alta incidència de casos de violència masclista. La violència que impacta en la gent gran sola i vulnerable, a les persones discapacitades, als joves i a totes aquelles persones que per raó d'edat, gènere, ètnia, creences o opció sexual pateixen discriminació i vulneració dels seus drets. I de fons la remor que ens arriba sobre la crueltat de llargs i perillous processos migratoris per raons de subsistència i persecució, i la inhumana tragèdia de totes aquelles persones que estan vivint a la intempèrie la incertesa del seu destí sota la denominada crisi dels refugiats.

Els professionals són la cara visible de les institucions, i ja sigui pel neguit que acompanya la gravetat de les problemàtiques que s'atenen, com per ser dipositaris moltes vegades del malestar social, en reben les conseqüències en forma d'exigèn-

Per citar l'article: ARAGONÈS VIÑES, Teresa. II Congrés de Serveis Socials. *Revista de Treball Social*. Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya, desembre 2016, n. 209, pàgines 109-112. ISSN 0212-7210.

¹ Treballadora social i membre de l'equip de la RTS.

cies, amenaces i alguna o altra agressió. Cal clarificar que les exigències i les tensions que comporten poden arribar per vies diverses: Exigències institucionals amb encàrrecs impossibles de complir o amb recursos inadequats o insuficients. Y exigències i queixes per part de la població per no respondre a les seves expectatives. Sense oblidar el paper i la pressió dels mitjans de comunicació i de les xarxes socials.

Davant d'aquest estat de coses, el Comitè Organitzador i el Comitè Científic proposen aquestes qüestions que van ser l'eix del debat:

- Quins tipus de violències ens ocupen i preocupen en l'actualitat?
- Podem establir eixos transversals, elements comuns a tot tipus de violències, models explicatius comuns?
- De quines eines, protocols, serveis, etc., disposem per donar resposta a les diferents necessitats? Què ens falta?
- Quin és el rol de serveis socials com a element de canvi?
- Quin paper atorguem a la recerca i a la investigació en aquest àmbit?

La ponència inaugural va anar a càrrec de dos ponents:

Dr. Antonio Andrés Pueyo

De la violència criminal a les violències quotidianes

Dra. Encarna Bodelón

La violència en perspectiva de gènere i el paper de l'Estat: violències masclistes i violències institucionals contra les dones

Van seguir taules simultànies, que durant els primer dia del Congrés van tractar sobre:

- Violència intrafamiliar
- Violència entre iguals
- Violència institucional
- Violència d'Estat
- Violència a les xarxes/internet
- Violència de gènere

El segon dia es van presentar experiències d'intervenció sobre els temes tractats el primer dia, amb una nombrosa participació de comunicacions, recerques, projectes i pòsters d'arreu de Catalunya.

La conferència de cloenda la va dictar el professor de filosofia Josep M. Esquirol: *Domini de la violència i certesa de la pau*.

El nombre d'assistents va ser de més de 500 amb una alta participació en els debats que van seguir a la presentació de totes les taules. Com gairebé sempre en aquest tipus d'actes, la distribució del temps entre les aportacions dels ponents i la participació dels oients va quedar descompensada amb les

queixes pertinents d'uns i altres de no disposar de prou temps per intercanviar i debatre en temes que despertin molt interès i inquietud alhora.

Les conclusions del Congrés estan publicades a la pàgina web del mateix en relació a cada un dels temes enunciats anteriorment. Donada la seva extensió remetem al link del Congrés. Però creiem necessari recollir en aquesta crònica, les conclusions que senyalen els **Reptes per a un futur pròxim:**

- *En el decurs del II Congrés de Serveis Socials s'ha reiterat la idea de necessitat de formació especialitzada pels professionals que treballem en algun àmbit de la violència; formació especialitzada pels operadors jurídics que amb els seus propis prejudicis poden estar exercint una violència institucional en les seves decisions judicials, formació especialitzada pels professionals que intervien en l'àmbit familiar, els quals sovint tenen limitacions per detectar situacions de violència en els menors, en la gent gran i, per extensió, en tota violència intrafamiliar, considerant la privacitat dels comportaments que es generen en aquests escenaris.*
- *Igualment, s'ha evidenciat la gran interferència per l'abordatge de les diferents formes de violència que suposen els prejudicis i els estereotips que mantenim tots. Cal que treballem el reconeixement i la conscienciació d'això en la ciutadania en general, però també que els mateixos professionals fem una reflexió i un treball respecte dels prejudicis que també mantenim i que interfereixen en el correcte exercici de la nostra tasca.*
- *En matèria de violència es conclou també que els professionals hem d'adoptar un rol força actiu i un compromís ètic, d'acord amb els nostres valors i en respecte dels drets humans. En aquest sentit, davant de lleis o directrius de les administracions que*

ens suscitin dilemes ètics hem de respondre amb contundència. Si callem, no som neutres, per tant, ens hem de mullar.

- *S'ha fet palesa una manca de recerca, d'investigació i de dades empíriques en la majoria de les noves formes de violència treballades en aquest congrés. En aquest sentit, ens queda aquesta assignatura pendent, per tal que els/les professionals que intervenim en els diferents escenaris de la violència puguem aportar estudis i dades més acurades en altres congressos, en un futur proper.*

I recollim també la cita que es fa de la intervenció de Josep Maria Esquirol per la seva bellesa i profunda reflexió ètica:

El nihilisme ens constitueix com a subjectes a la intempèrie i disgregats. Aquesta experiència és ineliminable, se l'afronta i se li oposa resistència. Aquest estat és el que tots coneixem quan experimentem l'angoixa, signe de la pèrdua de les coordenades de la nostra relació amb l'altre. És l'experiència més propera que podem tenir de quedar-nos a la intempèrie, tant la física com la del sentit de la nostra pròpia existència. Es tracta llavors d'oposar una resistència "íntima" a la tecnobarbàrie amb la seva immediatesa compulsiva, hiperconnectivitat, transparència total, dispersió i indiferència. Davant d'això Josep Maria Esquirol proposa: la pausa, parlar franc, proximitat, diferència, reflexió, reinventar la mirada, tornar a pensar.

La solitud original del desemparament ens porta a l'altre i en aquest trajecte podem aturar-nos en la solitud autista (aïllament) a diferenciar de la solitud productiva (sols però amb l'altre). La resistència és fecunda per ella mateixa encara que no sapiguem la seva trajectòria. Íntima es refereix a propera, nuclear i central. Aquesta resistència es fa en la quotidianitat: "S'ha de creure en les coses perquè tinguin fecunditat". La generositat s'ofereix com un do a l'altre proper.

